

Lilla Hultet

Ombyggnad av bostadshus inom Strömsholms naturreservat

Antikvarisk kontroll

Strömsholm 8:1
Kolbäck socken
Västmanland

Helén Sjökvist

Innehållsförteckning

Inledning	3
Byggnadens bakgrund	4
Beskrivning	5
Genomförda arbeten	5
Bostadshus	5
Garage	6
Bilder	6
Referenser	9
Kart- och arkivmaterial	9
Otryckta källor	9
Tekniska och administrativa uppgifter	9

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 57 20
E-post: info@kmmd.se

© Kulturmiljövård Mälardalen 2008.

Omslagsfoto: Lilla Hultet sett från nordost. Foto och bearbetning Helén Sjökvist.

Kartor ur allmänt kartmaterial: Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

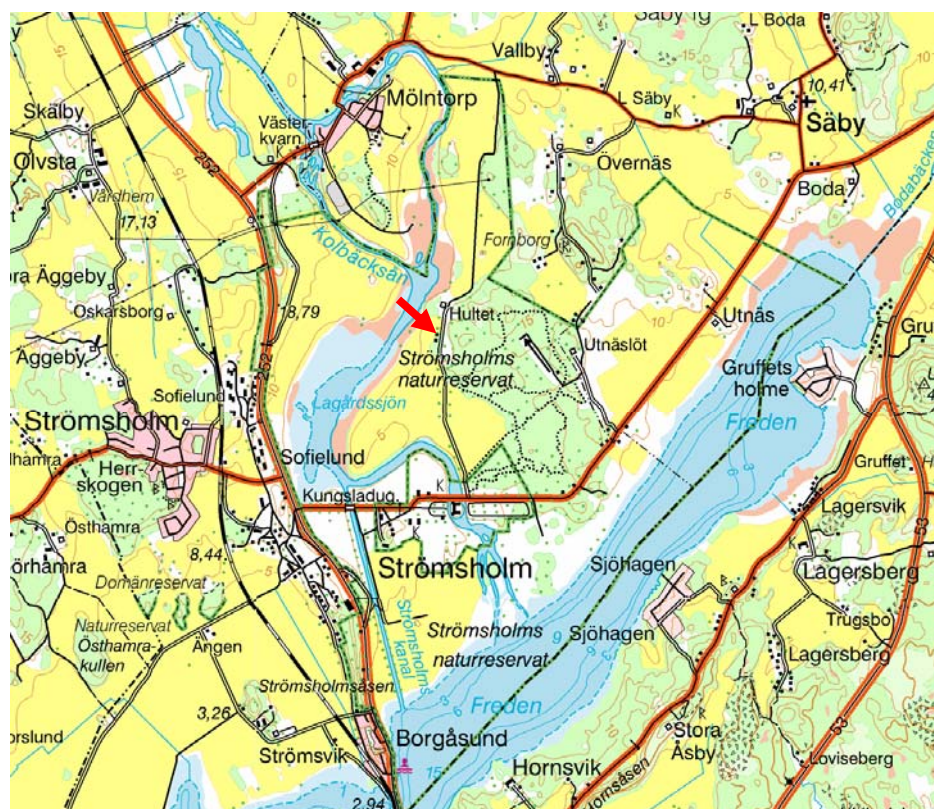
ISSN: 1653-7408
ISBN: 978-91-86019-17-4

Tryck: Kulturmiljövård Mälardalen, Västerås 2008.

Inledning

Lilla Hultet ligger inom Strömsholms naturreservat och förvaltas av Statens fastighetsverk. Byggnaden har under 2007 byggts om till permanentbostad efter att i ett antal år fungerat som bostadshus. Riksantikvarieämbetet yttrade sig i ärendet 2007-08-07 och hade ingenting att erinra då det gällde de föreslagna förändringarna. Tillstånd till förändringar gavs på grund av naturreservatsskyddet av Länsstyrelsen 2007-09-14, dnr 521-7973-07, där man ställde krav på vissa justeringar i ombyggnadsplanerna. Bland annat tilläts inte byte av paneltyp och fönster. Länsstyrelsen utsåg Kulturmiljövård Mälardalen till antikvarisk kontrollant.

Lilla Hultet har genomgått en större renovering samt även en tillbyggnad. Renoveringen har dels utförts invändigt för att höja standarden då byggnaden omvandlats från fritidsbostad till permanentbostad och dels utvändigt. Endast de utvändiga arbetet har varit aktuella för den antikvariska kontrollen.

Figur 1. Lilla Hultet markerat med röd pil på Gröna kartan. Skala 1:50000.

Byggnadens bakgrund

Hultets gård har legat under Strömsholms slott och avkastningen från gården blev så småningom en del i finansieringen av kungsgårdens stuteriverksamhet.¹ Från år 1913 arrenderades marken vid Hultet ut. Den nu aktuella byggnaden vid Lilla Hultet uppfördes av domänverket på 1940-talet. På en bräda som hittades i samband med renoveringen 2007 stod enligt en muntlig uppgift att ”Hjalmar Eriksson reste väggarna 3 september 1946”. På 1962 års ekonomiska karta är bostadshuset och en ekonomibygnad markerad. Troligen har byggnaden använts som arbetarbostad för gården Hultets räkning.

Området är skyddat som naturreservat sedan 1979.² I reservatetsbeskrivningen framhävs det slottspräglade kulturlandskapet med ekar och hästhagar. Lövräden skall gynnas i skötseln men också jordbruket, hästsporten och friluftslivet är viktiga värdebärare. Området ingår också i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

Figur 2. Lilla Hultet markerat med en röd pil på ekonomiska kartan från 1962. Här syns även läget för den gamla ekonomibygnaden.

¹ www.sfv.se

² www.u.lst.se/u/amnen/Naturvard/Naturreservat/Hallstahammar/Strömsholm/

Beskrivning

Byggnaden tycks vara uppförd enligt Domänverkets typhusritningar med en regelverkskonstruktion klädd med panel av stående locklist. De vitmålade knutbräderna låg tidigare i liv med fasaden. På taket låg före renoveringen ett enkupigt tegel. Fönstren har kopplade bågar och är försedda med mittpost. Entrépartiet har en veranda med betongfundament samt enkel trätrappa. Trappräckena är av smide

Byggnaden är sedan tidigare tilläggsisolerad med Gullfiber eller dylik mineralull. Utanpå isoleringen sitter locklistpanelen på en läkt av återanvända bräder. Läkten för panelen trycker in isoleringen på ett sätt som skapar en köldbrygga. På baksidan fanns även en äldre träullsisolering.

Genomförda arbeten

Bostadshus

Före ombyggnaden hade byggnaden endast ett stort rum och kök men den har genom tillbyggnaden fått två mindre sovrum samt kök med vardagsrum i en öppen planlösning. Tillbyggnaden har utförts mot väster med en regelverkskonstruktion av modern typ. Befintliga trägolv har bevarats i rummen samt kompletterats i samband med tillbyggnaden. Befintliga invändiga dörrar är bytta mot nya spegeldörrar, bortsett från i källarutrymmet.

Nytt enkupigt tegel från Vittinge har lagts på byggnaden. Äldre taktegel kasserades. Skorstenens övre del har murats om. Även undertaket är bytt på grund av omfattande rötskador. Nya rännalar utfördes i plåt med en röd kulör medan skorstenshuvorna utfördes i svart. De nya överliggarna till vindskivorna var först tänkta att bytas till röd plåt. Detta kom dock att ändras till svart plåt. För att undvika att nya problem uppstår med rötskador i undertaket utfördes luftning vid gavelspetsarna. Spår av en sådan luftning fanns även på vinden men troligen har denna satts igen i samband med att den gamla tilläggsisoleringen utfördes. Ventiler i galvad plåt har även satts över fönster.

Panelen är utbytt och ny mineralullsisolering har utförts. Samma dimensioner som befintligt har använts för locklistpanelen. Listerna har avfasade kanter. Fasaden är avfärgad med falu rödfärg. Isoleringen är något tjockare än tidigare varför fönstren har hamnat någon djupare i fasaden.

Fönstren var i ursprungshandlingen tänkta att bytas ut men har istället renoverats. Målning och omkittning kommer att utföras under våren 2008. Från antikvarisk synvinkel har framförts att man bör använda linoljefärg och linoljekitt vid fönsterrenoveringen. Nya fönsteromfattningar är tillverkade av ohyvlat virke och kommer att målas vita under våren 2008. De nytillkomna fönster som finns på tillbyggnaden är utförda betydligt högre än befintliga för att öka ljusinsläppet. De har även till skillnad från befintliga fönster utförts pivåhängda med en fast mittspröjs i stället för mittpost. Nya fönsterbleck är utförda i lackerad plåt.

Den befintliga 2000 mm höga ytterdörren har bytts mot en 2100 mm hög dörr i teak, liknande befintlig. Den gamla trappan i trä har ersatts med en ny. Det gjutna betongfundamentet för verandan är kvar. Ny stomme till verandan är utförd i tryckimpregnerat virke. Ribborna i räcket har utförts i hyvlat virke som ej tryckimpregnerats. Verandan har försetts med nytt skärmtak. För att undvika stuprör på skärmtaket har detta utförts med ståldränna.

Stuprör och hängrännor är bytta och nya har utförts i galvad plåt med falsade hörn med skarpa vinklar.

Garage

Till fastigheten hörde tidigare en enkel ekonomibygnad. Denna revs och har ersatts med ett nybyggt garage. Placeringen av garaget var föremål för diskussioner innan den slutliga placeringen strax söder om bostadshuset var klar. Byggnaden har uppförts med regelstomme. Locklistpanelen är densamma som på bostadshuset. Fönstret är utfört med mittpost. Taket täcks med enkupigt tegel av samma typ som bostadshuset.

Bilder

Figur 3. Lilla Hultet inbäddat i grönska före ombyggnaden. Foto: Karin Andersson.

Figur 4. Lilla Hultet sett från öster före ombyggnaden. Foto: Karin Andersson.

Figur 5. Den gamla utbusbyggnaden före rivning. Foto: Karin Andersson.

Figur 6. Den gamla utbusbyggnaden före rivning. Foto: Karin Andersson.

Figur 7. Södra gaveln i samband med renoveringen. Foto: Helén Sjökvist.
 Figur 8. Utbyggnaden mot väster under uppförande. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 9. Undertak är omlagt och läkten ny. Foto: Helén Sjökvist.
 Figur 10. Nytt skärmtak över verandan samt den gamla ytterdörren. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 11. Det gamla trapppräcket och trätrappan. Foto: Helén Sjökvist.
 Figur 12. Den gamla isoleringen med delvis återanvänd läkt. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 13. Detalj av hörnjärn på fönster på östra fasaden före renovering. Foto: Helén Sjökvist.
 Figur 14. Fönster på östra fasaden före renovering. Foto: Helén Sjökvist.

*Figur 15. Knutbräda i liv med fasadens panel. Foto: Helén Sjökvist.
Figur. Gammal träullsisolering. Foto: Helén Sjökvist.*

*Figur. Interiör i tillbyggnaden efter färdigställandet. Foto: Helén Sjökvist.
Figur. Byggnaden sedd från nordöst efter ombyggnaden. Foto: Helén Sjökvist.*

*Figur. Tillbyggnaden på västra sidan. Foto: Helén Sjökvist.
Figur. Ny veranda. Foto: Helén Sjökvist.*

*Figur. Ny fönsteromfattning. Foto: Helén Sjökvist.
Figur. Nyuppfört garage. Foto: Helén Sjökvist.*

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Gröna kartan
Ekonomiska kartan 1962.

Otryckta källor

www.u.lst.se/u/amnen/Naturvard/Naturreservat/Hallstahammar/Strömsholm/
www.sfv.se/cms/sfv/vara_fastigheter/sverige/u_vastmanlands_lan/StrOmsholms_ridskola.html

Tekniska och administrativa uppgifter

Kulturmiljövård Mälardalen nr:	07108
Länsstyrelsen dnr:	521-7973-07
Riksantikvarieämbetet dnr	311-2786-2007
Fastighetsverket dnr	223-1740/06
Fastighetsbeteckning:	Strömsholm 8:1
Landskap:	Västmanland
Län:	Västmanlands län
Socken:	Kolbäcks socken
Kommun:	Hallstahammar
Ägare-beställare:	Statens fastighetsverk Anders Johansson FO-Mark, Box 254 751 05 UPPSALA
Projektledare	Svalsta byggkonsult Mia Lundqvist
Entreprenör:	Ekholms bygg AB
Antikvarisk kontroll:	Kulturmiljövård Mälardalen Helén Sjökvist Stora gatan 41 722 12 Västerås

